

Utgör ledar- och assistanshundar en risk för allergiker?

I Sverige finns cirka 300 ledarhundar och XXX assistanshundar. Cirka en procent av Sveriges befolkning uppger svåra besvär av hund. En mer noggrann skattning kan ge en siffra på cirka 50 tusen till 60 tusen svenskar i alla åldrar som har sådana besvär. Om dessa personer skulle komma att reagera på allergentillskottet från en ledar- eller assistanshund jämfört med mängden hundallergen som alltid finns i omgivande innemiljöer inklusive kommunikationer är i högsta grad osäkert. Några dödsfall på grund av exponering för hund finns inte beskrivet i Sverige. Astma- och andra allergibesvär som mot förmodan skulle kunna uppstå kan avhjälpas med astma- och allergimedicin.

Bakgrund

Det kan uppkomma en konflikt mellan de som upplever sig som hundallergiska och förare till ledar- och assistanshundar. Skälet är att allt fler, och inte sällan på felaktiga grunder, tror att de är hundallergiska och har ofta fått höra från sjukvården att de ska undvika hundar. Bakgrunden till dessa råd bygger på sensibiliseringstest som ofta slår ut positivt på hund trots att det inte föreligger en klinisk hundallergi. Sannolikheten att den gravt hundallergiska personen ska träffa på en ledarhund är statistiskt sett är minimal, men för den som gör det och i samband med detta möte tror att allergin kan förvärras, är förstås ett sådant möte obehagligt.

Från Allergikerns synpunkt

Genom pälsbärande sällskapsdjur i samhället är "bakgrundsbruset" av pälsdjursallergen (hund, katt och häst) högt. Hela tiden utsätts vi för allergenhalter och en andel av svårt pälsdjursallergiska individer kan därigenom underhålla sin allergi trots att de undviker direktkontakt med pälsdjur. På Sachsska Barnsjukhuset har vi varje år barn som får sprutbehandling mot pälsdjursallergi för att de ska kunna vara socialt integrerade eller klara skolundervisningen. De kan inte undvika pälsdjursallergen som varken syns eller doftar. När de ser ett pälsdjur i sin närhet, är det inte konstigt att de reagerar emotionellt, även om inte djuret gör att de blir sämre i sin allergi.

Allergisjukas besvär leder lätt till konflikter i samhället då dessa personer är extra miljö känsliga. Allergitestpositivitet mot hund förekommer hos cirka 15 procent av befolkningen, men mindre än en tredjedel av dessa kan förväntas reagera på hund. Av de som reagerar är det mindre än 1 på 10 som kan förväntas reagera med svåra symtom. Djurhållning är vanligt. Beroende på åldern hos dem som undersöks förekommer pälsdjur i 25 till 50 procent av befolkningen. Allergen från pälsdjur sprids därför till miljöer där djur inte finns. Djurägarnas kläder och hår fungerar som transportörer. Detta innebär att i skolor, offentliga lokaler, serviceinrättningar, biograf, restauranger, allmänna transportmedel etcetera, är allergennivåerna från pälsdjur förhållandevis låga.

Allergen från pälsdjur och spridning i omgivningen

Pälsdjursallergen bildas i hundens talgkörtlar, urin och avföring. De fastnar på partiklar i luften och kan hålla sig svävande länge (som dimma). Dessa partiklar fastnar sedan i djurägarens hår och kläder för att sedan avges där hundar eller hundägare vistas (utan att djuret själv behöver finnas där).

Studier har visat att allergen från pälsdjur kan vara lika höga i offentlig miljö som i hem där djur vistas regelbundet. En ryttare som nyligen har ridit och inte bytt om, sprider sannolikt stora allergenmängder. Vi vet också att fyra till fem timmars vistelse i en genomsnittlig skolmiljö är likställt med att vara hemma en timme hos någon som har katt eller hund. Det finns också skolmiljöer som är värre än så för barnen.

Från ledarhund- assistanshundförarens synpunkt

Ledar- och assistanshundar ökar livskvaliteten och tryggheten för dem som behöver sådana hundar. Samtliga dessa hundar är väl dresserade. De tillåts inte springa omkring som många sällskapshundar, vilket gör att allergen inte sprides lika lätt.

När ledarhunden rör sig utomhus är det otänkbart att allergenexponeringen från dessa hundar ger ett så stort tillskott i luften att det kan utgöra en hälsorisk för någon.

När ledar- eller assistanshunden rör sig inomhus eller ligger still i offentliga miljöer eller i samband med kommunala transporter avges en viss mängd allergen som sprids i omgivande luft, men denna mängd är ringa jämfört med vad som redan finns i omgivande luft. Allergen från pälsdjur är vattenlösliga, varför en nytvättad ledar- eller assistanshund ger ifrån ett så litet extra tillskott jämfört med den allergenmängd som redan finns i den omgivande miljön, att det inte ska innebära en ytterligare hälsorisk för dem med hundallergi.

Texten är skriven av:

Magnus Wickman, professor, astma och allergi

Institutet för miljömedicin, Karolinska Institutet och Sachsska Barnsjukhuset,
Södersjukhuset

SE 118 83 Stockholm

tel: 08-616 10 00

mobil: 070-484 39 00

e-mail: magnus.wickman@ki.se